

URZĄD MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej

ul. Niecała 2, 00-098 Warszawa, tel. 22 325 79 00, faks 22 325 79 02

adres do korespondencji: Aleje Jerozolimskie 44, 00-024 Warszawa

Sekretariat.BZ@um.warszawa.pl, um.warszawa.pl

Warszawa, 23 marca 2022 r.

Sprawozdanie

z działalności Pełnomocnika Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej za rok 2021

Podstawa prawna

- § 4 pkt 16 Zarządzenia nr 864/2019 Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie powołania Pełnomocnika Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej (z późn. zm.).

System antykorupcyjny Urzędu m.st. Warszawy

W Urzędzie m.st. Warszawy funkcjonuje kompleksowy system antykorupcyjny, mający na celu propagowanie zasad etycznego postępowania, zapobieganie nadużyciom, w tym korupcji oraz ich wykrywanie, wspomagając w ten sposób realizację celów i zadań samorządu według najwyższych standardów. Kluczowymi elementami systemu są:

- *Kodeks etyki pracowników Urzędu m.st. Warszawy,*
- *Polityka antykorupcyjna m.st. Warszawy,*
- *Procedura reagowania na zidentyfikowane przypadki nadużyć, w tym korupcji w Urzędzie m.st. Warszawy,*
- System zarządzania ryzykiem w m.st. Warszawie,
- Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej,
- Pełnomocnik ds. ryzyka,
- Biuro Zgodności,

- koordynatorzy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej w urzędach dzielnic.

W celu doskonalenia systemu, w 2021 roku 748 jednostek organizacyjnych urzędu zaktualizowało regulacje antykorupcyjne w zakresie:

- obszarów szczególnie podatnych na występowanie nadużyć wraz z rodzajami ryzyk korupcyjnych oraz zalecanymi do stosowania mechanizmami kontrolnymi,
- wykazu stanowisk i czynności narażonych na zwiększone prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka nadużyć.

W ramach przygotowania systemu antykorupcyjnego Urzędu m.st. Warszawy do wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii opracowano pakiet zmian przepisów obowiązujących w Urzędzie, tj. regulaminów organizacyjnych Urzędu oraz Biura Zgodności, *Polityki antykorupcyjnej, Procedury reagowania na zidentyfikowane przypadki nadużyć, w tym korupcji w Urzędzie m.st. Warszawy*. Przygotowano nową regulację w postaci *Regulaminu zgłoszeń wewnętrznych* możliwego do wprowadzenia z chwilą wdrożenia dyrektywy.

Pracownicy Biura Zgodności zaangażowani w działania antykorupcyjne w Urzędzie oraz obsługę zgłoszeń o nadużyciach podnosili swoje kwalifikacje zawodowe m.in. uczestnicząc w szkoleniach: *Nowe obowiązki starosty wynikające z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, Ochrona sygnalistów w JST. Uwarunkowania prawne i zasady wdrażania, 8. Przegląd Technologiczny nt. systemy wsparcia ochrony sygnalistów, Ochrona sygnalistów w obliczu nowej dyrektywy*.

Miasto Stołeczne Warszawa konsekwentnie, transparentnie stosuje politykę braku tolerancji wobec nadużyć, w tym korupcji

W okresie sprawozdawczym działania w ramach polityki antykorupcyjnej obejmowały bezpośrednio lub pośrednio:

- 42 biura,
- 18 urzędów dzielnic,
- 1008 jednostek m.st. Warszawy rozumianych jako jednostki organizacyjne m.st. Warszawy oraz jednostki sektora finansów publicznych nadzorowanych przez Prezydenta m.st. Warszawy, posiadające osobowość prawną i działające w oparciu o odrębne przepisy.

W 2021 r. biura oraz urzędy dzielnic zaangażowane były w uzgodnienia (z możliwością przekazywania uwag) regulaminów organizacyjnych Urzędu oraz Biura Zgodności, *Polityki antykorupcyjnej*, *Procedury reagowania na zidentyfikowane przypadki nadużyć, w tym korupcji w Urzędzie m.st. Warszawy* oraz *Regulaminu zgłoszeń wewnętrznych* – w celu dostosowania Urzędu do wymogów dyrektywy z uwzględnieniem specyfiki ich działania.

W urzędach dzielnic dokonany został przegląd i aktualizacja kadry pracowniczej wyznaczonej do pełnienia funkcji koordynatorów ds. etyki i polityki antykorupcyjnej w urzędach dzielnic.

Działania szkoleniowe i konsultacje

W ramach działań szkoleniowych zrealizowano szereg spotkań podnoszących świadomość prawną z zakresu etyki zawodowej i polityki antykorupcyjnej. Obowiązkowymi szkoleniami antykorupcyjnymi objęto:

- 797 osób w ramach adaptacji nowozatrudnionych pracowników (406 osób otrzymało materiały do samokształcenia, 391 osób zostało przeszkolonych w formule szkolenia zdalnego),
- 378 osób w ramach służby przygotowawczej,
- 136 osób w ramach adaptacji kadry kierowniczej (zapewniono materiały do samokształcenia).

Istotnym elementem przygotowań Urzędu m.st. Warszawy i jego jednostek do współpracy z sygnalistami były spotkania konsultacyjne dotyczące stosowania procedury reagowania na zidentyfikowane przypadki nadużyć, w tym korupcji oraz uwarunkowań wdrażania dyrektywy w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii. W ramach tych działań przeprowadzono:

- 5 spotkań z dzielnicowymi koordynatorami ds. etyki i polityki antykorupcyjnej (96 uczestników – udział wielokrotny),
- 3 spotkania z kierownictwem biur merytorycznych,
- 3 spotkania z jednostkami organizacyjnymi podległymi dzielnicom – udział 90 jednostek.

Jednostkom organizacyjnym Urzędu przekazano - opracowane w Biurze Zgodności - projekty regulacji wewnętrznych przewidzianych w projekcie ustawy wdrażającej dyrektywę w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa.

W celu wczesnej identyfikacji i rozwiązania problemów realizacji wymogów dyrektywy, pełnomocnik wraz z Wydziałem Etyki i Polityki Antykorupcyjnej Biura Zgodności prowadzili bieżącą współpracę z dzielnicami oraz jednostkami organizacyjnymi Urzędu m.st. Warszawy.

W 2021 r. na portalu wewnętrznym Urzędu m.st. Warszawy *PortUM* uruchomiono zakładkę *Etyka i polityka antykorupcyjna FAQ – często zadawane pytania*. W ten sposób, na bieżąco, przedstawiano pracownikom Urzędu interpretacje i wyjaśnienia do pytań z zakresu przepisów antykorupcyjnych. Również za pomocą portalu *PortUM* oraz *Newslettera Urzędu m.st. Warszawy* prowadzono akcje informacyjne o możliwościach dokonywania zgłoszeń nadużyć, w tym korupcji, za pomocą kanału zgłoszeń wewnętrznych *Bezpieczna Linia*.

Rejestr korzyści i konfliktów interesów

W ramach funkcjonującego w Urzędzie m.st. Warszawy Kodeksu Etyki wszystkich pracowników obowiązuje standard zakazu przyjmowania korzyści od klientów i interesariuszy Urzędu. W sytuacjach szczególnych, gdy odmowa jest nietaktowna lub zwrot wiąże się ze znacznymi kosztami, dopuszcza się przyjmowanie okazjonalnych, drobnych upominków (kwiaty, słodycze), których wartość nie przekracza 100 zł. Jednocześnie istnieje wymóg zgłoszenia przyjętych prezentów, korzyści do ustanowionego w ramach polityki antykorupcyjnej rejestru. W 2021 r. zarejestrowano 5 oświadczeń dotyczących otrzymania upominków.

W okresie sprawozdawczym ujawniono 1 konflikt interesów, który zakończył się wyłączeniem pracownika z prowadzenia sprawy.

Kanał zgłoszeń wewnętrznych i działania następce

Pracownicy Urzędu, jednostek m.st. Warszawy, klienci, tj. mieszkańcy Warszawy, kontrahenci, osoby/ podmioty współpracujące z Urzędem m.st. Warszawy, mogą zgłaszać naruszenia prawa (nadużycia, w tym podejrzenia korupcji pracowników Urzędu m.st. Warszawy lub jednostek m.st. Warszawy), przez *Bezpieczną Linie*:

- elektronicznie na adres email: uczciwyurząd@um.warszawa.pl,
- pisemnie na adres korespondencyjny: Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej,
- telefonicznie do Pełnomocnika Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej,

- na wniosek zgłaszającego złożony za pośrednictwem ww. kanałów, poprzez bezpośrednie spotkanie w ustalonym terminie.

Kanał zgłoszeń wewnętrznych zapewnia możliwości dokonywania zgłoszeń zgodnie z wymogami dyrektywy w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

W 2021 r. wpłynęło 48 zgłoszeń podejrzeń nadużyć i nieprawidłowości, które poddano weryfikacji zgodnie z *Procedurą reagowania na zidentyfikowane przypadki nadużyć, w tym korupcji*. Zgłoszenia dotyczyły funkcjonowania:

- urzędów dzielnic - 28,
- jednostek - 15,
- biur Urzędu – 5.

Pełnomocnik w następstwie przeprowadzonych postępowań wyjaśniających rekomendował Prezydentowi m.st. Warszawy przeprowadzenie 2 audytów wewnętrznych.

Poza kanałem zgłoszeń wewnętrznych, zgodnie z dyspozycją artykułu 304 § 2. Kodeksu postępowania karnego, urzędnicy zgłosili 5 przypadków próby wręczenia korzyści w zamian za określone działania. We wszystkich tych zdarzeniach zrealizowano wymagane procedury reagowania na przestępstwo w Urzędzie i jego jednostkach. Złożone zostały zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa (postępowania karne: umorzone – 3, trwające – 2).

Efektywność systemu antykorupcyjnego

Obowiązujące zapisy *Polityki antykorupcyjnej m.st. Warszawy* oraz *Procedury reagowania na zidentyfikowane przypadki nadużyć, w tym korupcji* należy uznać za regulacje odpowiednio kształtujące kulturę antykorupcyjną Urzędu m.st. Warszawy. Obowiązkowe szkolenia pracowników oraz bieżące wsparcie udzielane urzędnikom pozwalają na umacnianie właściwych postaw antykorupcyjnych skłaniających do bezkompromisowego reagowania na próby nadużyć oraz postawy nieetyczne.

Wieloletnie funkcjonowanie systemu antykorupcyjnego wraz z przydzieleniem Biuru Zgodności zadań organizacyjnych, analitycznych i szkoleniowych w tym zakresie, pozwoliło na podniesienie efektywności działań antykorupcyjnych oraz wytworzenie dobrych praktyk.

To powodowało, że Urząd m.st. Warszawy angażowany był w wymianę doświadczeń i przekazywanie dobrych praktyk m.in. podczas:

- wywiadu Portalu Internetowego Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza z Pełnomocnikiem Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej pt. *Sygnalista nie może ponosić negatywnych konsekwencji swych działań*, 13 sierpnia 2021 r.
- XIX. Samorządowego Forum Kapitału i Finansów, Katowice, 6 - 7 października 2021 r. - Pełnomocnik Prezydenta m.st. Warszawy ds. etyki i polityki antykorupcyjnej uczestniczył jako prelegent w panelach pt.:
 - *Wytyczne CBA dot. zgodności w administracji a rola audytu wewnętrznego*,
 - *Obowiązki JST w zakresie ochrony sygnalistów*,
- V. Krajowego Kongresu Sekretarzy, Warszawa, 28 – 29 września 2021 r. – wystąpienie Dyrektora Biura Zgodności nt. *Zgłaszanie naruszeń prawa, jak przygotować i wdrożyć dobrą procedurę. Dobre przykłady*.

W zakresie planowania i realizacji polityki antykorupcyjnej Biuro Zgodności wraz z Pełnomocnikiem aktywnie działali na forum Unii Metropolii Polskich oraz Grupy Innowacji Samorządowych Śląskiego Związku Gmin i Powiatów. Prezentowano doświadczenia Urzędu m.st. Warszawy wynikające z realizowanej w Urzędzie polityki antykorupcyjnej oraz procedury reagowania na zidentyfikowane przypadki nadużyć, w tym korupcji.

Aktywnie uczestniczono w opracowywaniu opinii Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza do projektu ustawy wdrażającej dyrektywę w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa. W ramach Zespołu ds. Sygnalistów składano propozycje niezbędnych regulacji dodatkowych nieuwzględnianych w projekcie ustawy.

Kierunki rozwoju systemu antykorupcyjnego

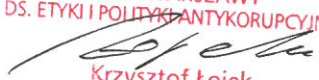
Głównym wyzwaniem dla działań antykorupcyjnych w urzędzie będzie zapewnienie pracownikom urzędu praw wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii. Brak ustawy implementującej dyrektywę do krajowego porządku prawnego stwarza lukę, która utrudnia pełne jej stosowanie. Od momentu wejścia w życie ustawy wdrażającej dyrektywę (termin nieznany) rozpoczęty zostanie proces modyfikacji systemu antykorupcyjnego Urzędu m.st. Warszawy. Zostanie on uzupełniony o *Regulamin zgłoszeń wewnętrznych*, i jednocześnie zachowane zostaną dotychczasowe możliwości zgłaszania i wyjaśniania w Urzędzie wszelkich nieprawidłowości. A zatem zakres dopuszczalnych zgłoszeń będzie szerszy niż ten, który wskazany jest w dyrektywie.

Pełnomocnik ds. etyki i polityki antykorupcyjnej oraz Biuro Zgodności prowadzić będą działania szkoleniowe i konsultacje dla jednostek organizacyjnych Urzędu zobowiązanych dyrektywą do utworzenia wewnętrznych kanałów zgłoszeń oraz prowadzenia działań następnych. Nowym kierunkiem kształtowania odpowiedniego poziomu kompetencji urzędników będą szkolenia z zakresu metodyki postępowań wyjaśniających, prowadzonych przez pracowników obsługujących kanały zgłoszeń wewnętrznych.

Zaktualizowane zostaną zakresy obowiązkowych szkoleń oraz materiały szkoleniowe wykorzystywane do adaptacji nowozatrudnionych pracowników, kadry kierowniczej oraz w trakcie służby przygotowawczej. Włączone zostaną standardy antykorupcyjne dyrektywy oraz wymogi ustawy wdrażającej do procesu szkolenia urzędników.

W celu zwiększenia wsparcia burmistrzów dzielnic w zakresie realizacji polityki antykorupcyjnej, kontynuowane będą działania szkoleniowe dla dzielnicowych koordynatorów ds. etyki i polityki antykorupcyjnej. Prowadzone będą cykliczne spotkania konsultacyjne z zarządami dzielnic służące ocenie efektywności działań antykorupcyjnych oraz doskonaleniu funkcjonowania kanałów zgłoszeń wewnętrznych.

Kontynuowane będą w Zespole ds. Sygnałistów Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza prace nad projektem ustawy wdrażającej Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

PEŁNOMOCNIK PREZYDENTA
M.ST. WARSZAWY
DS. ETYKI I POLITYKI ANTYKORUPCYJNEJ

Krzysztof Łojek

